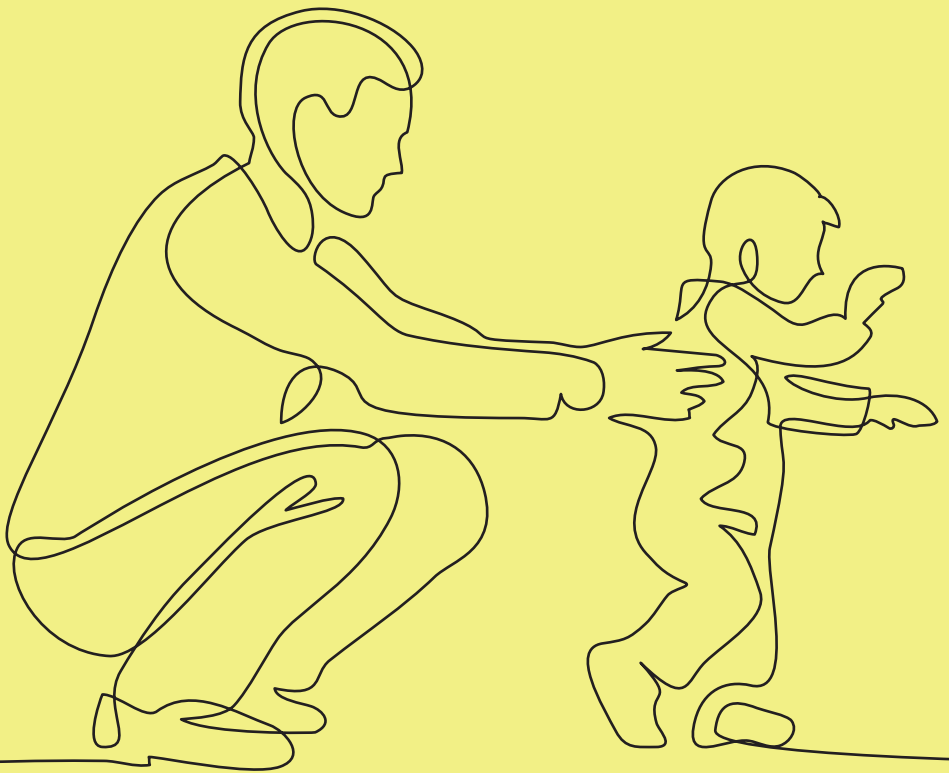

İnterseks çocuğunuzu nasıl destekleyebilirsiniz?

Hazırlayanlar: IGLYO, Oii Avrupa ve EPA

İçindekiler

- 2 Giriş: İnterseks nedir?
- 4 Anne ve babalar için tavsiyeler
- 6 Sık sorulan sorular
- 14 Tıbbi müdahalelerle ilgili kararlar almak
- 18 Çocuğunuzla interseks olmak hakkında konuşmak
- 22 Diğer insanlarla interseks çocuğunuz hakkında konuşmak
- 24 Diğerlerinin sorabileceği sorular
- 26 Öğretmenler, doktorlar ve diğer profesyonellerle interseks çocuğunuz hakkında konuşmak
- 30 Sözlükçe
- 34 Faydalı linkler ve kaynaklar
- 36 IGLYO, OII Avrupa ve EPA

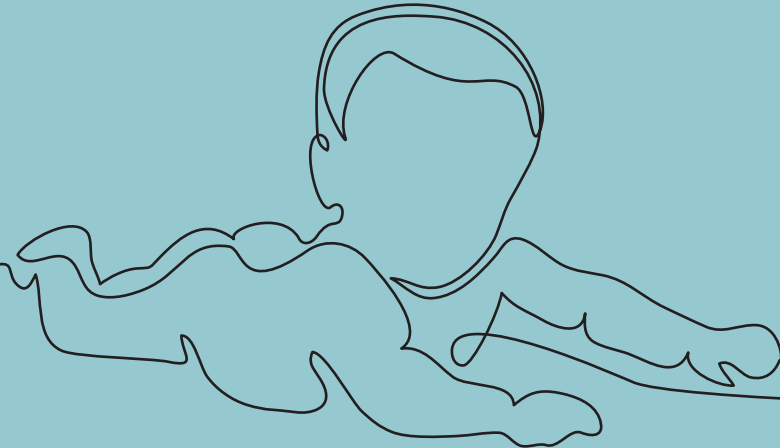
Giriş

İnterseks nedir?

Oğlan mı, kız mı? Birisi doğum yaptığıında tüm dünyada önce bu soru sorulur. Anne ve babaların bir çoğu bu soruyu pek düşünmeden yanıtlar. Bazıları içinse bunun yanıtı daha karmaşıktır.

İnterseks bir dizi doğal beden varyasyonlarını tarif etmek için kullanılan bir şemsiye terimdir. İnterseks bireyler erkek ya da dişi sayılamayacak veya hem erkek hem dişi sayılabilecek cinsiyet özellikleriyle (terimler için bkz. Sözlükçe, s. 30) doğarlar. İnterseks bireylerin cinsiyet özellikleri ve bedenleri insan cinsiyetlerinin sağlıklı birer varyasyonudur.

Bazı interseks insanlarda interseks bedeni doğumla birlikte görünür haldedir, bazılarındaysa interseks durumu çocuklukta, ergenlikte hatta yetişkinlikte anlaşılabilir. Bedenindeki farklılıklar çok küçük olduğu için interseks olduğunu hiç bir zaman fark etmeyen bireyler de olabilir.

Cinsiyet özelliği çeşitlilikleri pek çok farklı biçimde görülebilir. Bir çocuk daha büyük bir klitorisle ya da daha küçük hatta farklı biçimli bir penisle doğabilir. Bazen çocuk tipik bir dişi görünümde doğar ancak dışarıdan görünmeyen testislere sahip olduğu anlaşılır. Erkek görünümünde doğan bir çocuktaysa sonradan rahim ya da yumurtalığı olduğu anlaşılabilir. Bazı durumlarda, bir kız çocuğu beklenen yaşa geldiği halde menstrüasyon döngüsü başlamayabilir ya da bir erkek çocuğunda menstrüasyon başlayabilir. Bazı çocuklar erkek ya da kızlar için beklenenden farklı bir hormonal tabloya sahip olabilir.

Bu tip çeşitlilikler doğaldır ve düşündüğünüzden daha yaygındır. Dünyada her 200 kişiden 1'inin interseks olduğu tahmin edilmektedir. Bazı kaynaklara göre dünya nüfusunun %1.7'si cinsiyet özelliği çeşitliliğine sahiptir.

Cinsiyet özellikleri birincil cinsiyet özellikleri ve ikincil cinsiyet özellikleri olarak ayrılır. Birincil cinsiyet özellikleri doğumla birlikte gelen özelliklerdir. Bunlar kişinin kromozomlarını, genital, üreme sistemlerini, gonadları, hormon duyarlılığı ve üretimini kapsar.

İkincil cinsiyet özellikleri ise ergenlikte görünür hale gelir ve meme büyümesi, kıllanma, menstrüasyon, Adem elması, boy, kas kitlesi ve yağ dağılımı gibi özellikleri kapsar.

Bu rehber IGLYO, OII Avrupa ve EPA tarafından hazırlandı. Rehberin amacı konuyla ilgili bilgi vermek, interseks çocuğunuzu en iyi şekilde nasıl destekleyebileceğinize ilişkin tavsiyelerde bulunmak ve daha detaylı bilgi için nerelere başvurulabileceğini açıklamaktır.

Anne ve babalar için tavsiyeler

Çocuğunuzun interseks olduğunu öğrenmek sizin için şaşırtıcı olabilir. Bu haber nedeniyle pek çok şey düşünebilir ve hissedebilirsiniz.

Çocuğunuzun doğumu sizi sevindirirken, aynı zamanda onun için endişelenebilirsiniz. Size çocuğunuzun sağlıklı olmadığı söylenebilir. Kız ve erkek çocuk ve ergenlerde olduğu gibi, interseks çocuk ve ergenler de sağlık sorunları yaşayabilir ancak bu kim olduklarını belirlemez. Onlar, her şeyden önce sizin sevginize ve ilginize ihtiyaç duyan, sizinle birlikte gelecek, bazen sizi sinirlendirecek olan evlatlarınızdır. Büyüdüklerinde hayatta kendi seçimlerini kendi kimliklerine göre yapacaklardır. Bu kimlik onların doğuştan gelen, değiştiremeyecekleri ve doğanın çeşitliliğini kanıtlayan bir özelliğidir.

Sizler için çocuğunuzla ilgili öğrendiğiniz bilgiyi sindirmenize ve ona, her çocuk gibi, ihtiyaç duyduğu desteği sağlamanıza yardımcı olacak bazı önerileri biraraya getirdik.

Çocuğunuzda yanlış bir şey yok

İnterseks bireylerin çoğunda fiziksel bir sorun yoktur ve tıbbi bir müdahale gerekli değildir. Eğer doktorunuz bir tıbbi müdahalenin gerekli olduğunu söylerse, bu müdahalenin yapılması ya da hiç bir şey yapılmaması halinde ortaya çıkacak sonuçları, etkileri ve riskleri mutlaka sorun. Ardından bu bilgilere dayalı kararınızı vermek için kendinize zaman tanıyın. Her zaman ikinci bir merciden daha fikir alın ve kendi araştırmanızı yapın.

Bu sizin hatanız değil

Anne ve babalar çocuklarında bir farklılık olduğunu öğrendiklerinde düşündükleri ilk şey "Yanlış bir şey mi yaptım?" ya da "Bunu önleyebilir miydim?" olur. İnterseks bir çocuk sahibi olmak tamamen doğal bir şeydir ve sizin yaptığınız herhangi bir şeyin sonucu değildir. Bunda utanmayı gerektirecek hiç bir şey yoktur.

Kafanızın karışması ya da endişelenmeniz normal

Bazı beklentilerimiz karşılanmadığında, özellikle bebek sahibi olmak gibi önemli bir konuda, beklenmedik bir şey meydana geldiğinde pek çok farklı duyguyu aynı anda yaşamamız normaldir. Çocuğunuzun interseks olduğunu öğrenmek sizde korku, öfke, üzüntü, endişe, utanç, suçluluk ya da bütün bu duyguların bir karışımını yaratabilir. Bu duyguların çoğu bilinmeyen bir şeyle karşılaşmış olmanızdan kaynaklanır ve interseksle ilgili daha çok şey öğrendiğinizde ya da başkalarıyla bu konuda konuştuğunuzda azalacaktır. Bu duyguları yaşamak zor bile olsa, duygularınızı bastırmamaya çalışın. Konuşabileceğiniz ve size destek olabilecek insanlar bulun. Hastaneye ya da doktorunuza psikolojik destek almak için seçeneklerinizi sorun. Daha fazla bilgi ve tavsiye almak için örgütlere ulaşın. Eğer mümkünse aileniz ya da arkadaşlarınızla konuşun. Kendinize iyi bakmak zorundasınız, aksi taktirde çocuğunuzla ilgilenecek gücünüz olmayabilir.

Yalnız değilsiniz

Dünyada bu durumu yaşayan sadece siz varmışsınız ve başka hiç bir insan sizi anlayamazmış hissine kolayca kapılabilirsiniz. Gerçek şu ki, tüm dünyada size gerekli bilgileri verebilecek, destek gruplarına (fiziksel ya da online) katılmanızı sağlayacak, danışabileceğiniz yerlere yönlendirebilecek ve diğer interseks çocuklar ve aileleriyle tanışmanızı sağlayacak interseks örgütlerinin sayısı artmaktadır. İnterseks çocuk sahibi diğer insanlarla konuşmak size bilgi, tavsiye ve destek sağlayabilir. Diğerleriyle konuşmak bir interseks ebeveyni olarak "açılmanız" için önemli bir adımdır. Bunu saklamanız gereken bir sır olarak görmeyin. Saklamaya çalışmak, sizin için de, çocuğunuz için de iyi bir şey değildir. Eğer açılmanızın siz ve çocuğunuz için güvenli olmayacağını hissettiğiniz bir ülkede yaşıyorsanız Oll Avrupa ile iletişim kurmanızı tavsiye ederiz. Oll Avrupa size benzer durumdaki başka ailelerle tanışmanızı için yardım edecektir.

Tüm cevapları bilmek zorunda değilsiniz

Zamanla, çocuğunuza ve çevrenizdekilere durumu anlattıkça, çok sayıda soruyla karşılaşacaksınız. Bu sizin için zorlayıcı olabilir ve bir gecede bu konuda uzman olmanız gerekiyormuş gibi hissedebilirsiniz. Bir anda tüm cevapları bilemezsiniz, bu normal bir şeydir. Öte yandan, bu konuda utangaç olmayın ve araştırma yapın. Ne kadar çok öğrenir ve başkalarıyla konuşursanız, çocuğunuz sorular sormaya başladığında ona da o kadar iyi destek olabilirsiniz.

Sık sorulan sorular

Çocuğumun interseks olduğunu nasıl anlayacağım?

Çocuğunuzun interseks olup olmadığını doğar doğmaz, ergenliğe girerken ya da ergenlik süreci içinde anlayabilirsiniz. Bunu öğrenmek için interseks varyasyonuna göre değişen şekilde farklı yollar vardır. Bazen bir çocuğun interseks olduğu doğar doğmaz görünür biçimdedir. Ne var ki, bu her interseks için geçerli değildir ve sizin çocuğunuzun interseks olduğu hayatındaki daha ileri aşamalarda da ortaya çıkabilir.

Aşağıdaki durumlarda çocuğun interseks olduğu anlaşılabilir:

- Doğumdan hemen sonra kan testi
- Çocuğun karın bölgesinin ultrason görüntüsü alınması gibi rutin tıbbi muayeneler
- Çocuklukta fıtık ya da apandisit ameliyatı gibi rutin ameliyatlara
- Çocuğun ergenliğe girişinin akranlarından farklı olması
- Zaman zaman hamilelikte yapılan görüntülü tetkikler

Ayrıca, birey interseks olduğunu yaşamının herhangi bir evresinde, her yaşta anlayabilir.

Çocuğum interseks. Şimdi ne olacak?

Doğada her yanda çeşitlilik vardır. İnterseks olmak da bu çeşitliliklerden birisidir ve korkulacak bir şey değildir. En önemlisi çocuğunuza (yaşına uygun şekilde) dürüst olmak ve ihtiyaçları hakkında size söylediği her şeyi dikkatle dinlemektir. Bu süreçte elbette zorluklar olacaktır. Bu zorluklardan birisi toplumda bir çok kişinin hala intersekslerin varlığından haberdar olmamasıdır. Bu yüzden insanları çocuğunuzun özel ihtiyaçları ve durumu hakkında bilgilendirmeniz, eğitmeniz gerekebilir. Örneğin çocuğunuzun okulda ya da kreşte dışlanmaması için okul personeliyle görüşüp onları bilgilendirmeniz söz konusu olabilir.

Çocuklarının interseks oluşuyla ilgili açık davranan anne ve babalar, genellikle insanların bu konuda daha çok şey öğrenmeye hevesli olduklarını ve çocuğu desteklediklerini belirtiyorlar. Ebeveyn olarak, başkalarının çocuğunuza nasıl davranacağını biraz da sizin tavrınız belirler. Sizin için bir interseks çocuk sahibi olma fikrine alışmak ve interseks hakkında yeterince bilgi sahibi olmak biraz zaman alabilir. Kendinize zaman tanıyın. Bu süreçte geri dönüşü olmayan ameliyatlar ya da tıbbi müdahaleler gibi konularda bazı zor kararlar vermeniz istenebilir. Bu durumlarda, ortada tıbbi aciliyeti olan bir şey olmadığı sürece – ve aslında büyük çoğunlukla aciliyet yoktur –, mutlaka birden fazla kaynaktan tavsiye ve fikir alın, acele etmeyin.

Çocuğumu nüfusa kız ya da erkek olarak kaydettirmeden önce ameliyat ettirmem gerekiyor mu?

Çocuğunuzu kız ya da erkek olarak kaydettirmeden önce, tıp profesyonelleri, arkadaşlarınız ve aileniz size çocuğunuzun bedenine kız ya da erkek görünümü verecek tıbbi müdahaleler yaptırmanızı önerebilir. Bu "normalleştirme" ameliyatları maruz kalan kişilerde çok travmatik olabilir ve çoğunlukla yaşam boyu süren tıbbi problemlere yol açar.

Bu ameliyatları destekleyenlerin iddiaları genelde şunlardır:

- Ameliyat yapılmazsa kanser riski artar
- Ameliyatın erken yaşta yapılması çocuk için daha iyidir, çocuk daha sonra hatırlamaz
- Erken yaştaki müdahalelerde risk daha az, başarı oranı daha yüksektir
- Tıbbi müdahaleler çocuğun üzerindeki toplumsal baskıyı azaltır ve daha iyi "uyum göstermesini" sağlar

Herhangi bir ameliyat ya da tıbbi müdahaleye rıza göstermeden önce, bu iddiaları destekleyecek bilimsel kanıtlar olmadığını bilmelisiniz. Bugüne kadar, bu ameliyatların çocuk üzerinde olumlu etkisi olduğunu gösteren ve bu bulguları ameliyat olmayan intersekslerle karşılaştıran herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

Kendinize sorun: anne ve babanızın sizin bedeninizle ilgili, geri dönüşü olmayan, yetişkinlikte sizi mutsuz edebilecek bir karar vermesini ister miydiniz? Yoksa sizin büyüyüp bedeninizle ilgili nasıl hissettiğinizi, ne istediğinizi kendinizin anlamasına izin vermelerini mi tercih ederdiniz?

Yeni doğan bebeğim interseks. Hastanede ne olacak?

Eğer çocuğunuzun interseks olduğu doğumda anlaşılıyorsa, doğum sonrası deneyiminiz diğer ebeveynlerden farklı olabilir:

- Çocuğunuz doğumdan hemen sonra çeşitli sürelerle sizden alınabilir. Çocuğunuzun nereye götürüldüğünü, neden götürüldüğünü ve ne zaman döneceğini mutlaka sorun. Mümkünse çocuğunuzla birlikte gidin.
- Doktorların rutin kontrolleri ve hemşireler ya da ebelerle etkileşimin yanı sıra sizin karşınıza bazı uzmanlar da çıkabilir. Bunlar arasında pediatrik endokrinolog, pediatrik cerrah ve diğer uzmanlar olabilir. Bunların hepsiyle aynı anda tanışabileceğiniz gibi, farklı zamanlarda da tanışabilirsiniz. Bunların yanı sıra hemşireler ve diğer hastane personeli de olacaktır.
- Muhtemelen anlaması zor pek çok bilgiyle karşı karşıya kalacaksınız ve çocuğunuza çeşitli testler yapılması için izin vermeniz istenecek. Size anlatılan şeylerin çoğu karmaşık ve tıbbi bir dilde olacak. Eğer anlamadığınız bir şey varsa mutlaka daha net açıklamalar isteyin ve testlere onay vermeden önce gerçekten gerekli olup olmadıklarını sorun.
- Hastanedeki tıbbi ekip cerrahi ya da başka (ilaç kullanımı ve benzeri) tıbbi uygulamalar önerebilir. Bunlar arasında (yumurtalık ya da testis dokusunun alınması) ve farklı genital ameliyatlar olacaktır. Hayati önemi olmayan bütün ameliyatları erteleyin ve ikinci bir kişiden tavsiye alın.

Çeşitli hastanelerde deneysel tıbbi müdahaleler uygulanabilir. Bunların bazılarının ruh sağlığı ve bilişsel yetiler üzerinde uzun vadeli yan etkileri olduğu kanıtlanmıştır. Bu uygulamalar arasında doğum öncesi ilaç kullanımı ve küçük çocuklarda enjeksiyon ya da jellerle hormon manipülasyonu da bulunmaktadır.

- Eğer bebeğiniz herhangi bir sebeple sizden alındıysa hemen geri getirilmesini isteyin.
- Bebeğe bir test yapılacaksa sizin yanınızda yapılmasını isteyin ve rıza vermeden önce test yapılmasının nedenlerini sorun. (Eğer bir sebepten kan testi gerekiyorsa bebeğinizin yanında bulunup onu sakinleştirmeniz daha iyi olacaktır.)
- Eğer mümkünse sevdiğiniz ya da güvendiğiniz bir yakınınızı arayıp sizin yanınızda olmasını isteyin. Bu tüm anne ve babalar için zorlu, yorucu bir dönemdir. Size yardımcı olacak, gerekli notları alacak birisi bulunması iyi gelecektir. Bu yakınınız yanınıza gelene kadar hastane çalışanlarından beklemelerini ve işlemleri ertelemelerini isteyebilirsiniz.
- Mümkün olduğunca duyduğunuz, öğrendiğiniz herşeyi yazın ya da kaydedin. Ses kaydı yaparak yazılı not alma zahmetinden kurtulabilirsiniz. Günümüzdeki akıllı telefonların hepsinde ses kaydı özelliği vardır ya da basit bir uygulamayla bu özellik oluşturulabilir. Çocuğunuzun doğumunda yalnız olmanız durumunda, sizin yerinize not alan birisi yoksa ses kaydı alabilir ve daha sonra bu bilgilere ihtiyaç duyduğunuzda kayıtlardan ulaşabilirsiniz.
- Sorular sorun, açıklama isteyin, açıklama karışık geldiyse daha net açıklama isteyin. Acele etmeyin. Karar vermek için önce konuyu iyice anlamanız gerekir. Bazen yeni kavramları ve terminolojiyi anlamamız zaman alabilir, kendinize bu zamanı tanıyın. Neler olup bittiğini öğrenmeye hakkınız var.
- Ne zaman eve gidebileceğinizi öğrenin. Ev ortamı bebeğiniz ve sizin için hastane odasından çok daha iyidir. Çoğunlukla, diğer anne ve babalarla benzer bir süre içinde hastaneden çıkmanız mümkün olacaktır. Eğer daha uzun kalmanız gerektiği söylendiyse, nedenini sorun. Sebep olarak test sonuçlarının beklenmesi gösteriliyorsa yine de eve gidip test sonuçları için hastaneye daha sonra tekrar uğramayı teklif edin. Neden eve gidemediğinizle ilgili net bir cevap alana kadar sormaya devam edin.

Doktorlar hızlı karar almamız için bizi zorluyor. Ne yapmalıyız?

Doğumdan hemen sonra siz ve partneriniz birbirine zıt duygularla dolabilirsiniz. Doğum zaten başlıbaşına hormon seviyelerinde farklılaşmalara neden olan bir durumdur ve nasıl hissettiğimizi etkiler. Sırf bu yüzden bile, bu dönem büyük kararlar almak, çocuğunuzun geleceğini çok ciddi derecede etkileyecek sözler söylemek için uygun bir dönem değildir.

Yine de bazı durumlarda doktorlar sizi çocuğunuza yapılacak tıbbi uygulamalar ve ameliyat için acele davranmaya zorlayabilir, bunu ilerideki bölümde ele alacağız. Bazı tıbbi uygulamalar çocuğunuzun sağlığı için gerekliyken (bkz. Sayfa 14, Tıbbi müdahalelerle ilgili kararlar almak), bu uygulamaların bir çoğu ise tıbbi gereklilik nedeniyle değil daha çok toplumsal ve kozmetik faktörler nedeniyle önerilmektedir.

Tıbbi gerekliliği bulunmayan bu uygulamalar arasında çocuğunuzun dış genital organlarına, insanların çoğunluğuna benzer görünmüyor diye, cerrahi müdahalede bulunulması da vardır. Böylece çocuğun, eğer erkek olarak yetiştiriliyorsa ayakta işlemek gibi, cinsiyetlendirilmiş sosyal fonksiyonlar performe etmesi hedeflenir. Cinsiyeti kız olarak atanan çocuklara küçük yaşta vajina rekonstrüksiyonu yapılması ve böylece belli toplumsal rolleri yerine getirmesinin beklenmesiyle de karşılaşılmaktadır.

Bu ameliyatlar tercihe bağlı ameliyatlardır ve çocuğunuzun uygun yaşa geldiğinde kendi kararını vermeye hakkı vardır. Çocuk karar verebilecek yaşa gelene kadar anne ve baba destek aramalı, interseks örgütlerine ulaşmalı, bu örgütler aracılığıyla diğer interseks çocuk sahibi ailelerle tanışmaya çalışmalıdır.

Unutmayın, çocuğunuz koruma, destek ve hepsinden önemlisi sevgi görmek için size ihtiyaç duyan ancak iradesi üzerinde söz hakkınızın bulunmadığı özerk bir bireydir. Çocuğunuza şefkat gösterin ve onu tanımanın keyfini çıkartın.

Çocuğuma ne yapılması gerektiğiyle ilgili farklı fikirler var, en iyisinin ne olduğunu nasıl bileceğim?

Her durum birbirinden farklıdır. Sizin için her zaman çocuğunuzun sağlığı ve mutluluğu ön planda olmalı. Ayrıca, kendinizin ve ailenizin mutluluğunu da unutmayın. Deneyimli insanlarla konuşun, interseks yetişkinlere ulaşmaya çalışın, seçeneklerinizi araştırın. Yalnızca çocuğunuzun fiziksel görünümünü değiştirmeye odaklanan önerilere şüpheyle yaklaşın. İnsanların sizi karar almanız için acele ettirmesine izin vermeyin. Almanız gereken kararların çoğu çocuğunuzun karar alma sürecine katılabileceği yaşa gelene kadar ertelenebilecek konularla ilgilidir. Bekleyin, araştırma yapın, destek için interseks hak savunucularına ulaşın ve güzel çocuğunuzu tanımaya odaklanın.

Çocuğum henüz bir bebekken ameliyat edilmesi herkes için daha kolay olmaz mı?

Tıbbi müdahaleler ve ameliyatların bebeklikte gerçekleştirilmesi size en iyi seçenek gibi yansıtılabilir. Bu uygulamaların uzun vadeli sonuçlarının neler olacağını bilmek çok önemlidir.

Birincisi, genel anesteziyle yapılan her ameliyat hayati tehlike yaratabilecek bir girişimdir. Özellikle bebekler ve çocuklar üzerinde genel anestezi daha da risklidir.

İkincisi, tamamen sağlıklı olan interseks çocuğunuz bir ameliyat sonrasında bedeninde bu ameliyatın uygulandığı kısmın fonksiyonlarını kaybedebilir. Örneğin tıbbi gerekliliği olmayan bir normalleştirme ameliyatı idrar yolunda hasara neden olabilir. Bu ameliyatların kişinin mevcut ve gelecekteki cinsel fonksiyonları üzerindeki etkisiyle ilgili de uzun vadeli herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Çocuklukta normalleştirme ameliyatlarına maruz kalan pek çok interseks birey, yetişkinliklerinde ameliyat bölgesinde hissizleşme ya da ağrılarla (ameliyat yarası dokusu nedeniyle) karşı karşıya kaldıklarını, ayrıca cinsel fonksiyonlarında kısmen ya da tamamen bozulmalar olduğunu bildirmektedirler.

Üçüncüsü, tıbbi müdahaleler bazen yeni müdahalelere ihtiyaç yaratır ve kişi ömür boyu doktora bağımlı hale gelebilir. Dahası, psikolojik araştırmalar bebek ve çocuklarda acı hafızasının oluştuğunu, bebeklikte ameliyat edilen interseks bireylerin kendilerine söylenese ve ne olduğunu ayrıntılarıyla bilmeseler bile bedenlerine bir şey yapıldığını hatırladıklarını göstermektedir.

Son olarak, normalleştirme ameliyatları bir interseks bedenini "erkek" ya da "kadın" yapmaz, sadece tartışmalı başarı oranlarıyla bu bedenlerin erkek ya da kadın "gibi" görünmesini/çalışmasını sağlar.

Eğer herhangi bir tıbbi müdahale ya da ameliyat yaptırmazsak, çocuğumun bedeni yine de doğru çalışır mı?

Ameliyat ya da tıbbi müdahale yaşamamış interseks bireylerin çoğu tamamen sağlıklı bedenlere sahiptir. Az sayıdaki mevcut çalışmaya göre, normalleştirme ameliyatı yapılmış interseks bireylerin çoğunluğu bu ameliyatlardan kaynaklı sağlık sorunları yaşamaktadır. Ortada acil bir tıbbi gereklilik olmadığı sürece, bir ameliyat kararı almadan önce çocuğunuzun büyümesini ve karar sürecine katılmasını beklemek yapabileceğiniz en iyi şeydir.

Doğum sertifikasına (nüfusa) çocuğumun cinsiyetini ne olarak kaydettirmeliyim?

Günümüzde hala insan cinsiyetlerinin çeşitliliğini tanımayan bir toplumda yaşıyor olmamız, pek çok ülkede çocuğunuzu kız ya da erkek olarak kaydettirmek konusunda üzerinizde baskı yaratabilir. Çocuğun cinsiyetinin yasal belgelere işlenip işlenmeyeceği ya da hangi süre içinde işlenmesi gerektiği farklı ülkelerde farklı kurallarla belirlenmiştir. Bazı ülkelerde bir kaç gün içinde bebeği cinsiyetiyle birlikte kaydettirmek gerekirken, bazı ülkelerde bu süre haftalar ya da aylar olabilir. Yasal süre sona erene kadar acele etmeyin ve bu zamanı değerlendirin. Sadece kız ve erkek seçeneklerinin bulunduğu ülkelerde interseks örgütleri ailelere çocuğun yapısına en uygun gördükleri cinsiyeti seçmelerini öneriyor ancak çocuk büyüdüğünde kendini başka bir cinsiyete ait hissedebileceği ve resmi kayıtların da buna göre değiştirilebileceği hatırlatılıyor.

Çocuğumu hangi cinsiyette yetiştirmeliyim?

İnterseks örgütleri, toplum böyle şekillendiği için çocuğunuzu kız ya da erkek olarak yetiştirmenizi tavsiye ediyor ancak çocuğunuzun sizin seçtiğinizden farklı bir cinsiyeti benimseyebileceğini ve buna saygı göstermeniz gerektiğini vurguluyorlar. Bunda bir yanlışlık yok, doğal olarak çocuğunuz bunu yapabilecek yaşa geldiğinde bireysel kişiliğini ifade ediyor ve size kim olduğunu söylüyor.

Bu bir sakatlık mı?

İnterseks bedensel bir çeşitliliştir. İnterseks olmak bir sakatlık ya da uzun vadeli bir fiziksel bozukluk değildir. Öte yandan, cerrahi ve başka müdahalelere maruz kalan interseks bireyler bu müdahaleler yüzünden sakatlığa varan sağlık sorunları yaşayabilmektedir.

Çocuğuma interseks olduğunu söylemeli miyim?

Evet. Şimdi yetişkinliğe ulaşmış ve çocukluklarında utanç ve gizlilikle yetiştirilmiş interseks bireyler bu deneyimlerin kişisel yaşamlarını, aile yaşamlarını, ebeveyn ya da kendileriyle ilgilenen diğer kişilerle ilişkilerini nasıl olumsuz etkilediğini çok net bir şekilde dile getiriyorlar. Diğer yandan, çocuklarıyla bedensel çeşitliliğiyle ilgili açık konuşma alışkanlığı geliştiren ailelerse, bu açıklığın aile yaşamlarını ve çocuklarının özgüvenini – hem çocuklukta hem de ergenlikte – çok olumlu etkilediğini belirtiyorlar. Çocuğunuzla konuşmak için onun yaşına uygun bir dil kullanabilirsiniz. En önemlisi çocuğunuza onu olduğu gibi sevdiğinizi söylemenizdir.

Başkalarına söylemeli miyim?

Bunu başkalarına söyleyip söylememek kişisel bir seçimdir ancak bunun gelecekte çocuğunuzun hayatını nasıl etkileyeceğini düşünmelisiniz. Çocuğunuzun interseks olduğunu bir sır olarak herkesten saklamak ve bu konuda konuşmamak büyük olasılıkla çocuğunuza ve size fayda sağlamayacak hatta zarar verecektir. Tüm diğer kişisel bilgilerde olduğu gibi, kime güvenebileceğinizi ve bu bilgiyi paylaşmanın neler getireceğini düşünün. Çocuğunuz kreş, anaokulu ya da okula gideceği zaman bu bilgiyi belli bir seviyeye kadar paylaşmanız gerekli olacaktır, böylece çocuğunuzun kendinden utanmamasını, interseks durumuyla ilgili başkalarına açık olmasını sağlayabilirsiniz. Bu elbette zor bir süreç olacaktır, dolayısıyla kendi ruh sağlığınız için de destek almanız iyi olur. Bilmelisiniz ki, bu bilgiyi paylaşmak konusunda açık davranan anne ve babalar olumlu etkiler gördüklerini, bu sayede çocuklarını güvenli ve güçlendirici bir ortamda yetiştirebildiklerini ifade ediyorlar. Tüm soruları, özellikle fazla özel olanları, yanıtlamak zorunda olmadığınızı da hatırlayın.

Tıbbi müdahalelerle ilgili kararlar almak

Kendinize sormanız gereken ilk soru Şu olmalı:
Neden çocuğumun tıbbi müdahaleye ihtiyacı olduğunu düşünüyorum?

Çocuğum hayatını gerçekten tehlikeye sokan bir fiziksel soruna sahip mi?AŐađıda acil ameliyat ya da tedavi gerektiren durumlar ve ardından acil müdahale gerektirmeyen durumlar sıralanmıŐtır.

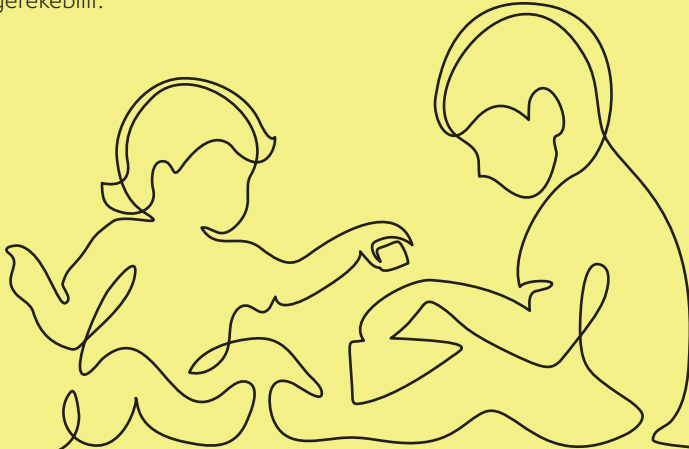
1. Acil müdahale gerektiren durumlar

Tuz Kaybı

Tuz kaybı tıbbi terminolojide Kongenital Adrenal Hiperplazi (CAH) adı verilen bedensel varyasyonda meydana gelebilir. Cinsiyeti kız ya da erkek olarak atanmış çocuklar, bu durum fark etmeksizin tuz kaybından etkilenebilir. Çocuktaki eksik minerallerin yerine konması için acil tıbbi müdahale gereklidir, bu müdahale yapıldıktan sonra genellikle 24 saat içinde hayati tehlike ortadan kalkar. Gelecekte durumun tekrarlanmasını önleyecek kontrol ve önlemler de gerekli olabilir.

Kapalı İdrar Yolu

Eğer çocuğunuz kapalı bir idrar yoluyla doğduysa idrar vücuttan dıŐarı atılamaz. Böyle durumlarda çocuğun zehirlenmesini önlemek için acil ameliyat gerekebilir.

2. Acil müdahalenin gerekli olmadığı durumlar

Gonadal Dokunun Çıkarılması

Bazen doktorlar anne ve babalara gonadal dokunun (testis ve yumurtalıkları oluşturan doku) kanser olasılığını önlemek için çıkarılması gerektiğini söyler. İnterseks bireylerin yüzde kaçında gonadal kanserin görüldüğü hiç bir zaman net bir şekilde araştırılıp ortaya konulmamasına karşın, interseks bireylerde gonadal dokunun çıkarılması onlarca yıldır sürdürülen bir uygulamadır. Bir başka deyişle, böyle bir riskin varlığını kanıtlayacak kadar çok sayıda "ameliyat olmamış" interseks birey yoktur. Bir karşılaştırma yapacak olursak şu örneği verebiliriz; meme kanseri riski doktorların tüm kadınlara standart olarak memelerinin alınmasını tavsiye etmelerini gerektirmez, bunun yerine kadınların zaman zaman kontrole gitmesi yeterli görülmektedir. Çocuğunuzun yumurtalık ya da testis dokusunu aldirmek onun doğal bir ergenlik süreci yaşamasını engelleyecektir.

Eğer bir çocuğun gonadları alınırsa çocuğun ergenliğe girebilmesi için dışarıdan hormon alması gerekir. Bu da çocuğun tüm ergenlik süreci boyunca düzenli olarak doktora gitmesini gerektirir. Çeşitli nedenlerden, bazı genç insanlar hormon alımını düzenli şekilde sürdürmeyebilir. Bu da daha fazla soruna yol açar. Hormonlar kemik sağlığı için hayati önem taşıyor ve gonadların alınmasından sonra hormon almamak osteopeni ve osteoporoz riskini (kemik yoğunluğunun azalması ve kemik erimesi) artırır, bu da kemiklerin aşırı kırılabilir hale gelmesine yol açar. Pek çok interseks bireyde, bazı ergenler de dahil, osteopeni ve osteoporoz görülmektedir.

Genital Ameliyatlar

Hepimizde kadın ya da erkek genital organlarının nasıl görüldüğüne ilişkin bir fikri vardır ama çok azımız aslında bu organların geniş bir çeşitliliğe sahip olduğunun farkındadır. Toplumların çoğunda genital organların saklanması gerektiği öğretilir, dolayısıyla bilgilerimiz ve görsel tanıklığımız genellikle biyoloji ders kitapları ya da medyada karşılaştığımız şeylerle sınırlı kalır. İnterseks bebeklerin ve çocukların genital organları sıklıkla ameliyat edilerek kozmetik anlamda değiştirilmektedir. Bu ameliyatlara çocuğun geleceği için şunlar hedeflenir:

- Topluma daha iyi uyum sağlaması ve kadın ya da erkek olarak yetişmesi
- Toplumsal beklentilere daha uygun genital organlarla sağlıklı bir cinsel yaşamı olması
- Aile kurması ve üremesi

Bazı interseks bireylere yapılan ameliyatlar bireyin hamile kalabilmesi ya da başka birisini hamile bırakabilmesini hedefler. Öte yandan, bu ameliyatlara maruz kalan pek çok kişi yetişkin olduklarında bu ameliyatlara bedensel bütünlüklerinin zihinsel ve fiziksel olarak ihlal edildiğini hissettiklerini, bunun cinsel istismarla eş tutulabilecek seviyede

bir ihlal olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca bu kişiler yaşadıkları travma yüzünden yetişkinlikte herhangi bir cinsel ilişki kurmak istemediklerini söylemektedirler. Bazı tıp doktorları çocuklar üzerindeki bu müdahalelere tamamen tıbbi bir perspektiften karşı çıkmaktadır. Bu doktorlar ameliyatların daha ileri yaşlarda ve kişinin kendi rızasıyla yapılması durumunda daha iyi fiziksel sonuçlar alındığını savunmaktadır.

Sonuç

Az sayıda durum için ameliyatlar gerekli ve kaçınılmaz olabilir ancak size gerekli olmayan ameliyatlar da dayatılabilir. Mümkün olduğu kadar bilgi edinmeye çalışın ve herhangi bir tıbbi müdahaleye karar vermeden önce zaman isteyin. İnterseks aktivistlerinin ve örgütlerinin çoğu gerekli olmayan ya da normalleştirme amaçlı ameliyatların kişi bilgilendirilmiş rıza verebilecek yaşa gelene kadar – yani kendisi bilinçli olarak istemedikçe – yapılmamasını savunmaktadır. Çocuğunuz yeterince büyüdüğünde kendisi bazı tıbbi uygulamalardan faydalanmak isteyebilir ancak bu bebeklikte ya da çocuklukta rızanız olmadan ameliyat edildiğinizi öğrenmekten çok farklı bir durumdur.

Doktorlar anne ve babalara çoğunlukla normalleştirme ameliyatları yapılmazsa ya da çocuğun cinsiyeti net şekilde belirlenmezse psikolojik problemler yaşayabileceğini söylemektedir. Bu doğru olsa bile bu yönde hiç bir kanıt yoktur. Son zamanlarda, tıbbi müdahalelere maruz kalmamış interseks bireyler giderek artan şekilde kendilerini ifade etmeye başlamış ve bu ameliyatların gerekli olmadığını, ameliyat olmadıkları halde sağlıklı ve mutlu yaşamlar sürdürdüklerini söylemektedirler. Ne yazık ki, genç yaşlarda bu zorla uygulanan ve çoğunlukla ağırlı tıbbi müdahalelere maruz kalan kişilerse psikolojik sorunlar yaşadıklarını belirtmektedirler.

Eğer bir doktor size ameliyat ya da başka bir tür tıbbi müdahalenin gerekli olduğunu söylese, ona şunları sorun:

- Yapılacak müdahalenin ne olduğunu ve neden gerektiğini açıklar mısınız?
- Tıbbi müdahale yapılması ve yapılmaması durumundaki riskleri belirtir misiniz?
- Nereden daha fazla bilgi edinebilirim?

Tıbbi müdahale öneren bir doktorla görüştükten sonra,

- Öneri, bilgi ve dayanışma için bir interseks örgütüne ya da ebeveyn dayanışma grubuna ulaşın.
- Fikir alabileceğiniz başka bir doktor daha bulmak için yardım isteyin.
- Kendi araştırmanızı yapın, notlarınızı gözden geçirin ve randevu sırasında söylenen herşeyi doğru anladığınızdan emin olun.

Eğer çocuğunuz ya da siz tıbbi müdahalenin gerekli olduğuna karar verirsiniz:

- Doktordan yapılacak müdahaleyi detaylarıyla açıklamasını isteyin.
- Doktora bundan başka müdahaleler de gerekip gerekmeyeceğini ve bunların risklerini sorun.
- Gerekirse, çocuğunuz ve sizin için nereden psikolojik – ya da başka biçimlerde – destek bulabileceğinizi sorun.
- Bir interseks örgütünden öneri, bilgi ve destek isteyin.

Latin Amerika'dan Avrupa'ya göçen bir ailenin yaşadıkları, doktorların genel tavrıyla ilgili iyi bir örnek veriyor. Bu ailenin çocuğu doğduğunda, çocuğun penis boyunun bir erkekte genelde olması beklendiği kadar uzun olmadığı görüldü. Doktor babayı kenara çekti ve kendisine göre "kötü haber" i verdi. Babaya çocuğun cinsiyet gelişim bozukluğu yaşıyor olabileceği ve bunun ardından daha detaylı bir teşhis gelebileceği söylendi. Ayrıca, babanın en çok meselenin erkeklik kısmına üzülebileceği, çocuğunun penisinin kısa olmasını istemeyeceği düşünülerek, eğer istenirse penisin tamamen alınarak çocuğun kız olarak yetiştirilebileceği söylendi. Babanın tepkisi ise beklenenden farklıydı. Doktora bağırmaya başladı ve çocuğuna kesinlikle başka hiç bir tıbbi müdahale yapılmamasını istediğini, ailesindeki bütün erkeklerin nesillerdir bu penis boyuna sahip olduğunu ve hepsinin de gayet mutlu evlilik hayatları olduğunu söyledi.

Çocuğunuzla interseks olmak hakkında konuşmak

Çocuğunuzun kendisini olumsuz biçimde farklı hissetmemesi ve interseks olmakla ilgili endişe duymaması önemli olsa da, onunla bu konuda konuşmamak da aynı derecede problemlidir.

Çocuğunuzla ne zaman ve nasıl konuşmalısınız?

Belli bir yaşa gelene kadar çocukla konuşmamak daha "güvenli" gibi görünse de, çocuğunuzdan bir şeyler saklamak büyüüp bu sırrı ortaya çıkardıklarında onlarda daha büyük bir şoka yol açacaktır.

- Tüm sorularını yaşına uygun şekilde cevaplayın, böylece çocuğunuz öğreneceği her yeni şeye hazırlıklı olacaktır.
- Çocuğunuza çok küçük yaşta biyolojik terimleri açıklamak zorunda değilsiniz ancak ona "bütün kızlar aynı değildir" gibi cümlelerle aşama aşama farklılık fikrini edindirebilirsiniz.
- Çocuğunuzun karşılaşacağı zorluklara hazırlayın ancak bu işte birlikte olduğunuzu ve onun yanında olacağınızı da anlamasını sağlayın.
- Çocuğunuzun bir gün bağımsız bir yetişkin olacağını unutmayın. Gelecekte kendi kararlarını alabilmek için bütün gerçekleri mümkün olduğunca erken yaşta öğrenmesi en iyisidir.
- Ayrıca, dürüstlüğün hem çocukluk ve ergenlikte hem de daha sonrasında sağlıklı bir ilişki kurabilmeniz için önemli olduğunu unutmayın. Çocuğunuz bir gün ona geçmişte dürüst davranmadığınızı öğrendiğinde bu ilişkinize zarar verebilir ve aileniz içinde ciddi sıkıntılara yol açabilir. Pek çok genç interseks birey için, en yakınlarının ona yalan söylediğini öğrenmek travmatik bir deneyimdir ve uzun vadeli güven sorunlarına neden olabilir. Çocuklar kendileri hakkındaki gerçeği bilmelidir ve buna hakları vardır.

Utançla baş etmek ve en aza indirmek

- Çocuğunuzun interseks olduğunu çevrenizle ne zaman ve nasıl paylaşacağınızı – ve çocuğunuzun nasıl paylaşacağını – planlamak isteyebilirsiniz (bkz. Sayfa 22) ancak bunu bir sır haline getirmemeye özen gösterin. Eğer çocuğunuz bunun başkalarından saklanması gereken bir şey olduğunu düşünürse, kendisinde yanlış ya da utanması gereken bir durum olduğunu sanabilir.
- Çocuğunuzun bedeni hakkındaki tüm gerçekleri olumlu şekilde öğrenmesini sağlayın. Herkesin bedeninin farklı olduğunu, insanların kategorilere tam uymasalar bile mutlu ve sağlıklı olabileceklerini anlatın.
- Çocuğunuza interseks olmayı çok nadir bir durum gibi yansıtmayın, bu kendisini yalnız hissetmesine yol açabilir.
- Çocuğunuz için zor olabilecek deneyim ve durumları düşünün ve bunları onunla destekleyici bir biçimde nasıl konuşabileceğinizi planlayın.
- Eğer çocuğunuz interseks oluşu hakkında çevresine açık davranmaya karar verirse, onu destekleyin. Eğer o an için tersi yönde karar alırsa, bu kararını da desteklediğinizi söyleyin.
- Çocuğunuzun cinsiyet kimliğini kendi bakış açınıza göre tahmin etmeye ya da atmaya çalışmayın, çocuğunuza da bunu dayatmayın. Tüm çocuklar gibi, sizin çocuğunuzun da cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi düşündüğünüzden, beklediğinizden farklı olabilir.
- Pek çok kişi toplumdaki çeşitlilikten ve interseks bireylerin varlığından habersizdir. Çocuğunuzun bu duruma hazırlanması. Bu konuda yardımcı olabilecek pek çok araç vardır. En önemlisi özgüvenini geliştirmek ve çocuğunuzun bedeni içinde rahat hissetmesini hatta bedeninden gurur duymasını sağlamaktır. Çocuğun onu olduğu gibi seven ve her zaman destekleyecek bir ailesi olduğunu bilmesi de önemlidir.

Karar almak

- Onun yerine karar almak ve erkenden harekete geçmek uzun vadede çocuğunuz için daha iyi olacak gibi hissedebilirsiniz ancak pek çok interseks bireyin deneyimi bunun doğru olmadığını göstermektedir. Çocuğunuz kendi kararlarını verebilecek ya da karar sürecine katılabilecek yaşa gelene kadar beklemek daha olumlu sonuçlar doğuracaktır. Çocuklar iki yaş civarında kendi fikirlerini ifade etmeye başlarlar, dolayısıyla çocuğunuzu kendisini ifade etmeye başlar başlamaz karar sürecine dahil edebilirsiniz.
- Doktorların sizi ve çocuğunuzu zorlamadığından ve yanlış yönlendirmediğinden emin olun. Kullandıkları tıbbi terminoloji size bu alanda uzman olduklarını ve onlara inanmanız gerektiğini ya da yeterince bilgi sahibi olmadığını düşündürtebilir. Eğer mümkünse yanınızda bir arkadaşınızı ya da başka bir aile üyesini de götürün, olasılıkların tartışılmasında ve karar alma sürecinde size yardımcı olmalarını isteyin.
- Çocuğunuzla bütün olasılıkları tartışın ve acil bir gereklilik olmadığı sürece ameliyatı en son seçenek olarak bırakın.
- Çocuğın yaşına uygun şekilde onunla bütün riskleri ve olası sonuçları paylaşın.
- Çocuğunuzun kendi tıbbi kayıtlarına/geçmişine ulaşmasına izin verin. Her şeyi bilmeye hakları var.
- Tüm sorularını yanıtlayın. Konuyu araştırın ve kendi araştırmalarını yapmaları için de cesaretlendirin. Kendinize ve çocuğunuza nasıl iyi bir araştırma yapılacağını, doğru bilgileri nasıl edinebileceğinizi ve yanlış yönlendirilmekten nasıl korunabileceğinizi öğretin.
- Çocuğunuza kendi hayatı ve bedeni hakkında en iyisini onun bileceğini söyleyin, aynı zamanda istediğinde yardım ve destek için yanında olduğunuzu da belirtin.
- Doktorlarla yaptığınız görüşmelere çocuğunuzu da dahil edin. Çocuğunuzu soru sorması, önerileri ve bilgileri değerlendirmesi, gerektiğinde eleştirmesi için cesaretlendirin.
- Çocuğunuza hasta haklarını öğretin. Tüm tıbbi muayene ve müdahalelerde kontrolün onda olduğunu, her aşamada onun rızasının gerekli olduğunu bilmesi için onu güçlendirin.
- Tıbbi muayenelerde, çocuğunuzla ilgilecek tıp profesyonellerini çocuğın interseks olduğu konusunda bilgilendirin.
- Tüm tıbbi muayeneler ve uygulamalarda, çocuk yetişkin olana ya da bunu istemediğini söyleyene kadar, çocuğunuzun yanında bulunun.
- Bazı tıbbi uygulamalar çocuğunuz için zor ve ürkütücü olabilir. Bu gibi şeylerle baş edebilmesi, kendisini hazırlayabilmesi için ona zaman ve alan sağlayın.
- En önemlisi, çocuğunuza güvenin. Sorumlu bir şekilde karar almak konusunda düşündüğünüzden daha yetkin olduğunu göreceksiniz.

Destek

- Yalnız olmadığınızı, farklı aşamalarda sizin ve çocuğunuzun başkalarından ilave desteğe ihtiyaç duyabileceğinizi unutmayın.
- Çocuğunuzun onun için interseks grupları, psikolojik danışma ve terapi gibi farklı destek seçenekleri bulunduğunu bilmesini sağlayın. İhtiyaç halinde yardım almanın bir zayıflık göstergesi değil, kendine bakmanın olumlu bir parçası olduğunu anlatın.
- Çocuğunuzun destek gruplarını bulması ve eğer istiyorsa bunlara katılması konusunda cesaretlendirin. Diğer interseks bireylerle deneyimlerini ve hayat hikayelerini paylaşarak, kendisi için alacağı kararların olası sonuçlarını fark edebileceğini ve interseksin ne olduğunu keşfetmek için güvenli bir alan edinebileceğini bilmesini sağlayın. Sosyal medyayı kullanan genç bireyler online destek gruplarına yönlendirilebilir. Çocuğunuz bir destek grubuna katılmadan önce grubu araştırarak bir interseks örgütü tarafından onaylı olup olmadıklarını kontrol edebilirsiniz.
- Bir ebeveyn ya da çocuğın bakımından sorumlu kişi olarak, sizin de ilave desteğe ihtiyaç duyduğunuz zamanlar olacak. Bölgenizde interseks aileleri için özel bir grup olmasa bile, başka konulardaki aile gruplarını deneyebilir ya da online destek gruplarına katılabilirsiniz.

Çocuğunuzun interseks oluşu hakkında başkalarıyla konuşmak

Rıza

Çocuklar iki yaş civarında kendi fikirlerini ifade etmeye başlarlar. Dolayısıyla çocuğunuzun kendisini ifade edebilmeye başlar başlamaz karar alma sürecine katabilirsiniz. Çocuğunuza interseks olduğu bilgisini başkalarıyla paylaşmanız hakkında nasıl hissettiğini sorun. Utanılacak bir şey olmadığını hatırlatın ancak başkalarına söylediğinizde karşı tarafın ne gibi tepkiler verebileceği ve bu tepkilerle nasıl başa çıkabileceği konusunda onu bilgilendirin. Ayrıca bu bilgiyi başka kimlerin paylaşabileceği, çocuğun bu bilgiyi kimlerle paylaşabileceği ve nasıl söylemesi gerektiği konusunda anlaşın. Bir çocuk ya da gençle ilgili herhangi bir kişisel bilgi çok dikkatlice değerlendirilmelidir. Çocuğun bu bilgiyi kimlerin ve ne zaman bilebileceği konusunda kontrolün kendisinde olduğunu hissetmesi önemlidir. Ayrıca konunun başkalarına nasıl bir dille ve hangi kelimeleri kullanarak anlatılabileceğini tartışmanız ve buna karar vermeniz faydalı olacaktır. Çocuğun bu konu hakkında hayatının farklı aşamalarında farklı düşünebileceğini unutmayın. Bu yüzden, bu konuşmayı önemli olaylar oldukça tekrarlamalısınız (örneğin yeni bir okula başlarken, yeni bir mahalle ya da kente taşınırken, yeni bir gruba ya da takıma katılırken).

Gurur duyun

Başkalarıyla interseks çocuğunuz hakkında konuşurken bu utanılacak bir şeymiş ya da bir sırmış gibi davranmayın. Başkalarından olumsuz ya da tuhaf tepkiler alsanız bile, siz çocuğunuzun interseks olmasında yanlış bir şey olmadığını gösterdikçe, daha fazla insan problemin kendi algılarında ya da bilgisizliklerinde olduğunu fark edecektir. Anne ve babalar interseks çocukları hakkında ne kadar açık ve gururlu davranırsa, toplumda bu konudaki bilinç ve hoşgörü de o kadar yükselir ve bu herkesin faydasına olur.

Sabırlı olun

İnterseks konusu başka insanlar için yeni olabilir ve ilk başta anlamayabilirler. İnterseksin ne olduğunu anlatmak için zaman ayırın. Karşınızdaki kişiye bunun yaygın ve tamamen doğal bir durum olduğunu açıklayın. Tuhaf ya da uygunsuz tepkilere ya da sorulara hazırlıklı olun ve bunlara sakin ve olumlu biçimde cevap vermeye çalışın. Çoğu kişinin niyeti kötü değildir ancak bilgisizlik nedeniyle nasıl tepki vereceklerini bilemiyorlardır. Basit terimler ve anlaşılır bir dil kullanın. Öte yandan, diğer insanları eğitmek sizin tek sorumluluğunuz değildir. Eğer birisi çok fazla soru soruyorsa, ona sizin de öğrenmeye devam ettiğinizi ve her şeyi bilmediğinizi ancak isterse ona bazı kaynaklar önerebileceğinizi söyleyin.

Diğer aile üeleriyle konuşmak

Eğer başka çocuklarınız da varsa, onlarla interseks hakkında konuşmanız önemlidir. Farklılık ve çeşitlilikle ilgili genel sohbetler yaparak, aşamalı olarak onlara interseksin ne olduğunu anlatabilirsiniz. İnterseks çocuğunuza dalga geçme ve aşağılanma yaşadıklarında nasıl cevap vermeleri gerektiğini öğretmeniz önemlidir. Bunu aynı şekilde kardeşlerine de öğretmelisiniz, böylece interseks kardeşleri ya da kendilerinin başına bunlar geldiğinde ne yapacaklarını bilirler. Konu daha yaşlı aile üelerine geldiğindeyse, onlarla konuşmanın daha zor olacağı önyargısına kapılmayın. Örneğin, herkese saygıyla yaklaşmak ve hayatın bize getirdiklerini kabullenmek gibi değerlerle bu durumu daha geleneksel inançlara sahip aile üelerine de açıklayabilirsiniz. Aile üelerinizden birisi interseks çocuğunuzu kabul etmek ya da hakkında konuşmakta çekimser kalırsa, bu kişiye zaman tanıyın ve diğer aile üelerinden bu kişiyle konuşarak yardım etmelerini isteyin. Onları interseksle ilgili yazılar okumaları, belgeseller izlemeleri, kişisel hikayeleri okumaları için cesaretlendirin. Konu hakkında ne kadar bilgi sahibi olurlarsa o kadar kabullenici ve destekleyici olurlar.

Siz de bir müttetik olun

Eğer çocuğunuzun buna itirazı yoksa, her yerde interseks bireylerle ilgili bilinç yükseltmeye çalışın. Farklı gruplar içinde interseks konusunu gündeme getirmek için fırsatlar yaratın, sosyal medya hesaplarınızda konuyla ilgili paylaşımlar yapın. Eğer insanlar interseks bireyler hakkında uygunsuz ya da saldırganca şeyler söylerse, onları kibar ve arkadaşça ancak kararlı bir şekilde düzeltmeye çalışın. Bir diğer olasılık da toplumda görünürlüğü yükseltmek ve interseks haklarını ilerletmek için bir interseks örgütünü desteklemektir.

Başkalarının sorabileceği sorular

Çocuğunuz/bebeğiniz kız mı, erkek mi?

Bunu nasıl cevaplayacağınız çocuğunuzun nasıl yetiştirdiğine göre değişir. Eğer çocuğunuzun bir kız ya da erkek olarak yetiştiriyorsanız, sadece bunu söyleyebilirsiniz. Eğer soran kişiyi iyi tanıyorsanız ve güveniyorsanız çocuğunuzun interseks olduğunu ve kız ya da erkek olarak yetiştiğini belirtebilirsiniz. Eğer henüz çocuğu herhangi bir cinsiyet rolü atamadan yetiştiriyorsanız, çocuğunuzun cinsiyetsiz olarak büyütüldüğünü açıklayabilirsiniz.

Ters giden bir şey mi oldu?

Hayır. İnterseks tamamen doğaldır. En az her 200 çocuktan 1'inde görülür. İstatistiklere göre, çocukların yaklaşık %1.7'si bir cinsiyet özellikleri çeşitliliği ile doğuyor. Buna rağmen bu konu toplumda gerektiği kadar yaygın şekilde bilinmiyor ve konuşulmuyor.

Bu bebeğinizin hermafrodit olduğu anlamına mı geliyor?

Hayır. Hermafroditler dişi ve erkek üreme organlarının tamamını eksiksiz şekilde taşırlar ve bu insanlarda imkansızdır. İnterseksler sadece tıbbi olarak erkek ya da kadın bedeni normlarına tam uymayan cinsiyet özellikleri çeşitliliğine sahiptirler.

Bu bir sakatlık/bozukluk mu?

İnterseks sadece insanlarda bulunan çeşitliliklerden birisidir, saç rengi ya da boyla ilgili çeşitlilikten farkı yoktur. Bu ancak bir interseks bireye farklı davrandığınızda ve diğer insanlarla aynı şansı vermediğinizde bir sakatlığa dönüşür.

Bebeğinin/çocuğunun genital organları nasıl görünüyor?

Bunu söyleyen yabancılara "Bunun tuhaf bir soru olduğunu düşünmüyor musun?" diye sorabilirsiniz. Birisinin genital organlarının nasıl görüldüğünün sorulması pek de yaygın değildir. En küçük çocuğun bile mahremiyetinin korunma hakkı vardır.

Bunu soran aile üyelerine ise "Tamamen iyi görünüyor." diyebilirsiniz.

Büyüme sürecinde nasıl etkilenecek?

Pek çok interseks çocuk, onları seven ve kabul eden insanlar tarafından çevrelendikleri sürece, herhangi bir tıbbi müdahale ya da uzman desteğine ihtiyaç duymadan büyüyebilir. Herhangi bir şekilde farklı olmak daha fazla ayrımcılık ya da zorbalığa yol açabilir, burada asıl önemli olan çocuğun hayatının her alanında interseks bireylerin kabul gördüğü ve anlaşıldığı bir ortamda yaşayabilmesini sağlamaktır.

İnterseks olmak çocuğun cinsel yönelimini (hangi cinsiyetten insanlardan hoşlanacağını) etkiler mi?

Cinsiyet özellikleri ve cinsel yönelim arasında bir bağlantı yoktur. İnterseks bireyler lezbiyen, gey, heteroseksüel, biseksüel ya da herhangi başka bir cinsel yönelimden olabilirler.

İnterseks bireyler ve cinsiyet kimliği

Pek çok interseks birey kendisini kadın ya da erkek olarak tanımlamaktadır ve çoğu zaman kendisine doğuştan atanan cinsiyetle uyuşmaktadır. Zaman zaman ise, doğuştan bir cinsiyet atanan interseks bireyler büyüdükçe bu cinsiyetin kendileri için yanlış olduğunu hissedebilir. Bu isimlerini değiştirmek ve kendilerini topluma hissettikleri cinsiyet kimliğine uygun şekilde yansıtmak isteyebilecekleri anlamına gelir. Bazı interseksler ise kendilerini kadın ya da erkek cinsiyetlerinden birisi – ikili cinsiyet sistemi – içinde tanımlamaz. Bu kişiler kendilerini hem maskülen hem de feminen biçimde ifade edebilir ya da bu iki geleneksel tanıma da uymayabilirler. Aynı cinsiyet özelliklerini paylaşan iki interseks birey farklı cinsiyet kimliklerine sahip olabilir.

Çocuğunuzun interseks oluşu hakkında doktor, öğretmen ve benzerleriyle konuşmak

Çocuğunuzun hayatının farklı noktalarında, hangi profesyonellerin çocuğunuzun interseks olduğunu bilmesi gerektiği ve buna nasıl yaklaşacağınızla ilgili kararlar alacaksınız.

Çocuğunuz da mümkün olan en kısa zamanda bu karar alma sürecine katmanız önemlidir. Çok küçük yaştaki çocuklar bile doğru şekilde sorulduğunda tercihlerini ve fikirlerini dile getirebilirler. Çocuğunuz belki çok genç bir yaşta karar alma sürecinin her yönünü kaldıramayabilir ancak bunu yapabilecek yaşa gelir gelmez karar sürecine katılmalıdır. Bu onları güçlendirecek ve kendi hayatları üzerinde daha güçlü bir kontrol hissi verecektir. Bu bölümde, çocuğunuzla irtibatta olacak öğretmenlerle, doktorlarla ve diğer profesyoneller/yetişkinlerle konuyu nasıl ele alabileceğinize ilişkin tavsiyeler bulacaksınız.

1. Doktorlar ve tıbbi personel

Çocuğunuzun karşılaşacağı ilk profesyoneller büyük olasılıkla doktorlar ve tıbbi personel olacak. Tıbbi müdahalelerle ilgili karar vermeyi zaten ele almıştık (bkz. Sayfa 14), şimdiyse düzenli kontroller ve diğer doktor randevularını ele alacağız.

- Çocuğunuz için bir doktor seçerken, interseks bireyler hakkında bilgileri olmasına, ya da en azından öğrenmeye açık olmalarına dikkat edin. Çocuğunuzun emanet edeceğiniz doktorla ilgili yaptığınız seçimin içinize sinmesi önemlidir. Eğer çocuğunuzun yaşı çok küçük değilse, onun da doktor seçme sürecine katılmasını sağlayın ve birlikte seçin.
- Doktorla görüşmeden önce sorularınızı liste halinde hazırlayın. Konuştuklarınızı daha sonra da hatırlayabilmek için toplantı sırasında notlar alın. Doktordan izin alarak görüşmenin ses kaydını almak da isteyebilirsiniz, böylece randevu sırasında tam anlamadığınız şeyleri daha sonra tekrar dinleyip araştırabilirsiniz. Eğer bu mümkün değilse doktordan anlamadığınız kelimeleri, terimleri ya da cümleleri bir kağıda yazmasını isteyin.
- Çocuğunuza doktorun ofisinde sizinle birlikte olmak isteyip istemediğini mutlaka her zaman sorun. Genellikle, çocuk aksini istemediği sürece, anne ve babalar doktorla görüşme sırasında orada bulunurlar. Çocuğunuzun orada bulunmasını istediğinden de emin olun.

- Doktorlara çocuğunuzun biyolojik durumuyla ilgili daha fazla bilgiyi nereden bulabileceğinizi sorun. Önceden sizin bulduğunuz kaynaklar varsa doktora bunları gösterin.
- Çocuğunuzun tıbbi kayıtlarının (tahlil sonuçları ve başka belgeler) kopyasını aldığınızdan emin olun.
- Çocuğunuzun yanında bulunun ve gereksiz testler yapılmadığından ya da hastanede çocuğunuzu muayene etmesi gerekmeyen doktorların gereksiz ziyaretler yapmadığından emin olun.

Eğer bir tıp profesyoneli herhangi bir cerrahi uygulama önerirse, onlara bunun çocuğun fiziksel sağlığı için gerekli olup olmadığını, yoksa sadece "kozmetik" bir uygulama mı olduğunu sorun. "Böylesi daha iyi olur." gibi belirsiz cevaplarla yetinmeyin ve her zaman daha net açıklamalar isteyin. Verilen cevapları sesli kaydedin ya da not alın. Her zaman ikinci bir kişiden daha fikir alın, interseks örgütlerine ya da başka interseks çocukların ailelerine danışın.

2. Öğretmenler ve okul personeli

Küçük Çocuklar

Küçük çocuklar için okul personeliyle herhangi bir şey görüşmek gerekemeyebilir. Bu çocuğunuza ve kişisel durumunuza bağlıdır. Eğer çocuğunuz interseks hakkında konuşmaya açıksa ve bundan okulda bahsetmek istiyorsa o zaman öğretmeniyle ve anaokulu, kreş ya da okulun müdürüyle görüşmek en iyisidir. Bu yetkililerin interseks hakkında ne bildiklerini (ya da bu bilgiye ne kadar açık olduklarını) kontrol edin, çocuğun yaşayabileceği olası senaryoları tartışın ve bunların nasıl çözülebileceği üzerinde mutabık kalın. Eğer çocuğunuz interseks oluşu hakkında çok az konuşuyor ya da konuşmak istemiyorsa, okulu bilgilendirmenize henüz gerek yoktur.

Eğer çocuğunuzun ilaç alması gerekiyor ya da giyinmek/tuvaleti kullanmak için özel ihtiyaçları bulunuyorsa, gerekli personelle görüşüp planlamaları yapmalısınız. Okul personeline çocuğunuzun mahremiyet hakkı olduğunu ve onunla ilgili bilgileri gereken kişiler dışında kimseyle paylaşmamaları gerektiğini hatırlatın. Bu konularla ilgili yaşadığınız yerde geçerli olan yönetmelik ve kanunları öğrenin.

Yaşça Büyük Çocuklar

Lise ya da üniversiteye başlamadan önce durumu nasıl ele almak istediğiyle ilgili çocuğunuzla konuşun. Onu farklı yaklaşımların olumlu ve olumsuz taraflarını düşünmesi, olası sonuçları değerlendirmesi için cesaretlendirin. Böylece bilgi sahibi olarak karar alabilirler. Eğer okula başlamadan önce ilgili kişilerle görüşmesi gerektiğine karar verirse onu bu görüşmede özgüvenli şekilde kontrolü elinde bulundurması, kendini açıkça ifade etmesi ve ona sorulacak sorulara hazırlıklı olması için cesaretlendirin.

Okula zorbalıkla ilgili bir yönetmelikleri olup olmadığını, bu gibi durumlarla nasıl başa çıktıklarını sorun. Ayrıca öğrencilere nasıl destek verdiklerini, öğrencilere yardımcı olabilecek ne gibi hizmetleri ya da grupları olduğunu sormak da iyi olabilir.

Eğer çocuğunuz interseks olmakla ilgili açık davranmak istiyorsa, konuyu gündeme getirmesi için ne gibi farklı yollar olabileceğini tartışın ve bu konuda onu nasıl güvenli ve olumlu bir şekilde destekleyebileceğiniz konusunda anlaşın. İnterseks olması konusunda açık davranırken bununla ilgili olumsuz şeyler yaşamaması için, sizin ve okul personelinin çocuğun hayatına müdahale etmeden nasıl yardım edebileceğinizi düşünün.

Eğer çocuğunuz interseks olduğunu açıklamak istemez ya da sadece yakınındaki bir kaç kişiye açıklamayı tercih ederse, bunu nasıl yapabileceği ve eğer istemediği birisi interseks olduğunu tesadüfen anlarsa bununla nasıl başa çıkabileceğini konuşun.

3. Diğer profesyoneller

Çocuğunuzun hayatı içinde karşılaşabileceği diğer profesyoneller arasında sosyal hizmet çalışanları, gençlik çalışanları, spor antrenörleri, din görevlileri ya da psikologlar olabilir. Bunlara çocuğunuzun interseks olduğunu genel olarak öğretmenlere açıkladığınız şekilde açıklayabilirsiniz. Çocuğunuzun bu kişiyle ne kadar zaman geçireceğini ve içeriğinin ne olduğunu göz önünde bulundurun. Genellikle bu sayılan profesyonellerden çoğuna, çocuğunuz özellikle istemediği sürece, açıklama yapmanız gerekmeyecektir. Zaman zaman çocuğunuz için özel (bir giyinme kabini gibi) ihtiyaçlar doğduğunda konuşmanız gerekebilir.

Eğer çocuğunuzun bir psikolog ya da başka bir ruh sağlığı çalışanını görmesi gerekiyorsa, ilk randevudan önce çocuğunuzla ve bu kişiyle konuyu görüşmeniz önerilir. Ruh sağlığı çalışanlarının hepsinin interseksle ilgili bilgisi olmayabilir, dolayısıyla sizin bilgilendirme yapmanız gerekecektir. Konuyu görüşürken bu kişinin tepkilerine dikkat edin. Profesyonellerin çoğu yeni bir şey öğrendikleri için sevinecektir ancak görüştüğünüz kişinin verdiği tepki sizi tereddüte düşürdüyse kendisinden daha net bir açıklama isteyebilir ya da başka bir ruh sağlığı çalışanı seçmeyi düşünebilirsiniz.

Ayrıca, irtibatla olduğu tüm profesyonellerle ilgili çocuğunuzun hislerini dikkatle dinleyin. Çocuklar genellikle çok küçük yaştan itibaren birisini görmek isteyip istemediklerini dile getirebilirler. Eğer çocuğunuz bir ibadethaneye gidiyorsa buradaki din görevlileri ya da diğer ilgili kişilerle durumunu görüşmek isteyebilirsiniz. Bu sizin kişisel durumunuza ve dinle ilişkinize kalmış bir tercihtir. Cemaatinizdeki bir din görevlisinden destek almak isteyebilirsiniz ya da çocuğunuz böyle birisini bilgilendirmek istiyor olabilir. Aynı şekilde, eğer istemiyorsanız bunu tercih etmeyebilirsiniz.

4. Sonuç

Çocuğunuzun yaşına ve olgunluğuna göre değişen Şekilde, bütün bu konuşmalara çocuğunuzu da dahil etmelisiniz. Çok küçük yaştaki çocuklar bu konuşmalara tam anlamıyla eşlik edemeyebilir, yine de en baştan çocuğu da sürece katmak ya da onu bilgilendirip sürece ne kadar katılmak istediğini tercihine bırakmak en iyisidir. Eğer bilgilendirildikten sonra bu sürecin içinde olmak istemiyor, bunu tuhaf ya da utanç verici buluyorsa, ona bunu rahatsız edici olmayacak bir Şekilde nasıl yapabileceğinizi sorun. Ayrıca, konuyla ilgili başkalarına söyledikleriniz hakkında onu bilgilendirin ve onu başkalarına temsil etme biiminizden memnun olup olmadığını sorun. Görüşme ya da tartişmalardan birisine dahil olmak istemedikleri için, diğer zamanlarda da istemeyeceğini varsaymayın, zaman içinde fikri değişebilir. Bu konuda baskı yapmadan, her zaman ona sürece katılma fırsatı verin.

Sözlükçe

Açılmak

Başka bir kişiyle, kendinizle ilgili – interseks olmak gibi - kişisel bir bilgiyi paylaşmak.

Cinsiyet Gelişim Bozukluğu (ya da Cinsiyet Gelişim Farklılıkları)

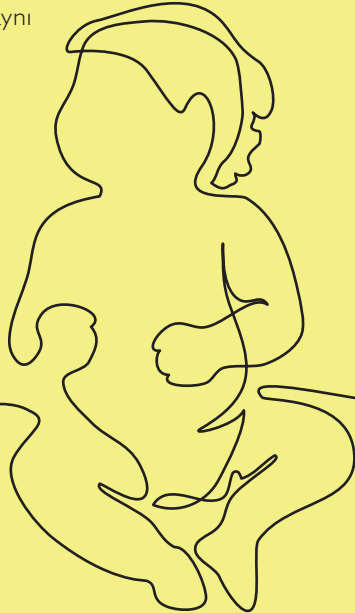
CGB (Cinsiyet Gelişim Bozukluğu) terimi 2006'da kullanılmaya başlandı ve tıp profesyonelleri tarafından interseks bedenleri tanımlamak için hala kullanılmaya devam ediliyor. Bazı interseks bireyler de kendileri için bu terimi kullanıyor. Giderek daha fazla sayıda interseks birey ise CGB teriminin olumsuz ve yaftalayıcı olduğunu düşünüyor ve bunun yerine interseks sözcüğünü tercih ediyor.

Cinsiyet

Bireyin kromozomlar, hormonlar, iç ve dış üreme organları ve ikincil cinsiyet özellikleri dahil olmak üzere bedensel özellikleri. Bu tanım pek çok ülkede hala sadece kadın ve erkekle kısıtlıdır ve interseks bireyleri dışarıda bırakabilmektedir.

Cinsiyet İfadesi

İnsanların cinsiyet kimliklerini başkalarına nasıl ifade ettikleri ya da yansıttıklarını tanımlar. Örneğin kıyafetler, konuşma şekli ve tavırlar cinsiyet ifadesi kapsamındadır. İnsanların cinsiyet ifadesi cinsel kimlikleri ya da doğuşta kendilerine atanan cinsiyetle aynı olmayabilir.

Cinsiyet kimliği

Kişinin içinde derinden hissettiği ve kişisel cinsiyet deneyimi. Cinsiyet kimliği kişinin doğuşta atanan cinsiyetinden farklı olabilir. Aynı şekilde, kişi doğuştan gelen bedenine de cinsiyet kimliği bakımından kendisini ait hissetmeyebilir ve eğer isterse tıbbi, cerrahi, kozmetik, kıyafet, konuşma ve başka yöntemlerle bunu değiştirebilir. Bazı kişilerin cinsiyet kimliği ikili cinsiyetten (kadın ve erkek) ve bağlantılı normlardan uzak olabilir.

Cinsiyet özellikleri/çeşitlilikleri

Cinsiyet özellikleri terimi kişinin kromozomlar, anatomi, hormonal yapı ve üreme organları gibi birincil cinsiyet özelliklerine, ya da ergenlikte belirgin hale gelen pubik kıllar, Adem elması, kas kitlesi, boy ve yağ dağılımı gibi ikincil cinsiyet özelliklerine işaret edebilir.

Cinsiyet çeşitlilikleri (ya da cinsiyet özelliği çeşitlilikleri/varyasyonları) pek çok aktivist tarafından "interseks durumu" teriminden daha doğru bulunmaktadır. Bu terim tek ve homojen bir durum yerine ya da interseks olma deneyiminin yanı sıra cinsiyet çeşitliliği spektrumunun tamamına işaret eder.

Cinsel yönelim

Kişinin duygusal ve seksüel olarak kimleri çekici bulduğunu, hangi cinsiyetten kişilerle ilişki kurmayı arzuladığını belirten terim. Bu, tek cinsiyeti, birden fazla cinsiyeti ya da ikili cinsiyet dışında kalan cinsiyet kimliği çeşitliliklerini kapsayabilir.

Diyadik

İki parçadan ya da bileşenden oluşan, ikili.

Genitalya

Bir insanın cinsel organları.

Gonadlar

Testis, yumurtalıklar ya da ovo-testis.

Hermafrodit

İnterseks bireyleri tanımlamak için kullanılan eski bir terim. Bugün bu terim küçük düşürücü olarak görölmektedir.

İnterseks

Stereotipik erkek ve kadın anlayışının arasında bir noktada yer alan bir dizi fiziksel özellik ya da varyasyonu ifade eden terim. İnterseks bireyler tam kadın ya da erkek özelliklerine uymayan ya da her ikisine de uyan fiziksel, hormonal ya da genetik özelliklerle doğarlar. İnterseksin çok sayıda formu vardır, tek kategoriden daha çok bir spektrum ya da şemsiye terim olarak kullanılmaktadır. Bu yüzden bazı interseks aktivistleri ayrımcılık karşıtı çalışmalarında daha çok "cinsiyet özellikleri" ya da "cinsiyet çeşitliliği" terimlerini tercih etmektedir. "İnterseks durumu" diye özetlenebilecek tek durum yoktur, interseks çok sayıda farklı durum için kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla, cinsiyet çeşitliliği ya da cinsiyet özellikleri gibi terimler interseksin bedensel bir deneyim olduğunu ve kişinin kimliğinin parçalarından sadece birisi olduğunu daha iyi yansıtabilmektedir.

Kromozomlar

Canlı hücrelerin çoğunun çekirdeğinde bulunan, protein ve nükleik asitlerden oluşan iplik benzeri yapı. Kromozomlar genetik bilgileri taşır, yani genleri bünyesinde barındırır.

LGBTQİ

İkilişiz, Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender, Queer ve İnterseks sözcüklerinin kısaltması.

Non-binary

İkilişiz, geleneksel kadın ya da erkek tanımlarına, ikili cinsiyet sistemine ait olmayan.

Toplumsal Cinsiyet

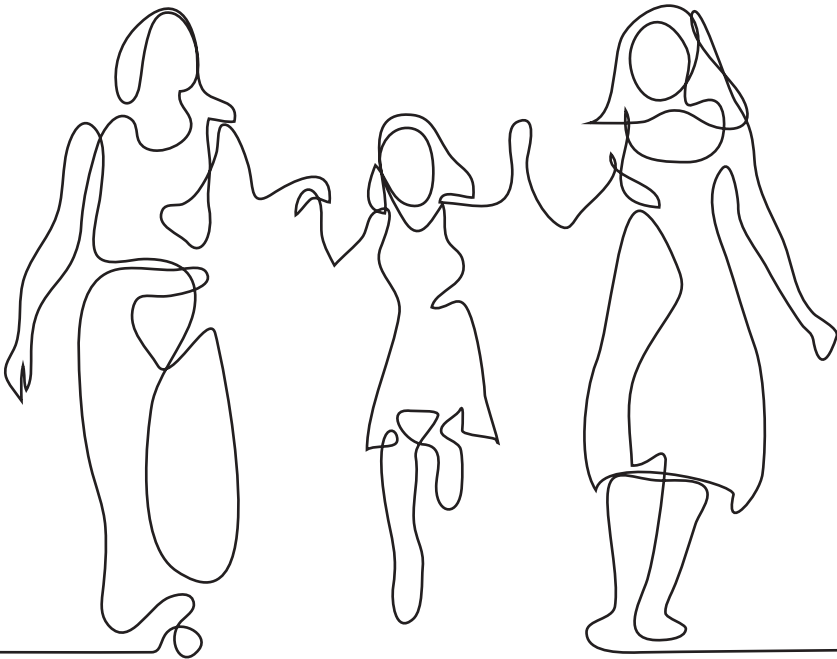
Atanmış cinsiyetlerine göre insanlara kültürel sosyal beklentiler yükleyen sosyal yapı.

Trans

Cinsiyet kimliği ve/veya cinsiyet ifadesi kendisine doğumda atanan cinsiyetten farklı olan kişileri ifade eden bir şemsiye terimdir. Bu terim kendilerini transeksüel, transgender, travesti/cross-dresser, androjen, polygender (çokcinsiyetli), genderqueer, agender (cinsiyetsiz) ya da cinsiyetle ilgili sosyal normlara ve beklentilere uymayan başka cinsiyet kimliği/ifadesi ile tanımlayan kişileri kapsayabilir.

Bazı interseks bireyler de, onlara doğuştan atanan cinsiyeti reddederken kendilerini trans olarak tanımlayabilirler ya da bu tanımlı kullanmayabilirler.

Yukarıdaki tanımların çoğu ILGA Avrupa'nın online sözlükçesinden alınmıştır.

Faydalı Kaynaklar ve Makaleler

Avrupa'daki İnterseks Örgütleri

OII Europe

www.oii europe.org
www.intervisibility.eu

Young & Intersex

www.facebook.com/Youngandintersex

Yerel İnterseks Organizasyonu

İnterseks Türkiye

www.intersexualshalala.wordpress.com
www.facebook.com/interseksurkiye/

Avrupa'daki LGBTQI Örgütleri

IGLYO

www.iglyo.com

ILGA Europe

www.ilga-europe.org

Transgender Europe (TGEU)

www.tgeu.org

Avrupa'daki Ebeveyn Örgütleri

EPA

www.euparents.eu

Avrupa Hastane'de Bulunan Çocuklar Birliği

www.each-for-sick-children.org

İnterseks Bireylerin İnsan Haklarını Savunmak

<http://www.kaosgldernegi.org/yayindetay.php?id=164>

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nin lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel ve interseksüel bireylerin (LGBTI) insan hakları alanındaki tematik raporları:

İnsan Hakları ve Cinsiyet Kimliği, CommDH/IssuePaper(2009)2

https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/07/31/Cinsiyet_Kimligi_EN.pdf

İnsan Hakları ve İnterseks Bireyler, CommDH/IssuePaper(2015)1

Avrupa Konseyi: Çocukların Fiziksel Bütünlüğüyle İlgili Karar

<https://intersexualshalala.wordpress.com/tag/cocuklarin-fiziksel-butunluk-hakki/>

İngilizcesi için: Council of Europe: Resolution on Children's Rights to Physical Integrity

www.goo.gl/XDjjxs

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER Çocuk Hakları Sözleşmesi - unicef

https://www.unicef.org/turkey/pr_2010/pdf/_CRC_General_Comment_No.7.pdf

İngilizcesi için: United Nations Convention on the Rights of the Child

www.goo.gl/SAAouz

İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi

<http://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyanamesi/>

İngilizcesi için: Universal Declaration of Human Rights

www.goo.gl/zwnieT

Avrupa Hastanede Bulunan Çocuklar Birliği, Hasta Çocuklar Bildirgesi

<http://www.turkhukuksitesi.com/show-thread.php?t=6884>

İngilizcesi için: EACH Charter

www.goo.gl/QJ4SGe

Hakkında

IGLYO

www.iglyo.com

IGLYO – Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender, Queer ve İnterseks (LGBTQI) Gençlik ve Öğrenci Örgütü, dünyanın en büyük LGBTQI gençlik ve öğrenci ağıdır, 40'tan fazla Avrupa ülkesinde 90'ın üzerinde üye örgütü bulunmaktadır.

IGLYO'nun amaçları şunlardır:

- genç aktivistler yetiştirmek
- LGBTQI kimliklerinin görünürlüğünü artırmak ve çeşitliliği vurgulamak
- eğitimi herkes için güvenli ve kapsayıcı hale getirmek
- üye örgütler arasında güçlü bir ağ oluşturmak ve bu ağı korumak

IGLYO bu amaçlar için kapsamlı bir uluslararası eğitim ve etkinlik programı, online kapasite yaratımı, gençlik temsili ve katılımı, dijital hikaye anlatımı ve kampanyalar, ayrıca LGBTQI kapsayıcı eğitim projesiyle çalışmaktadır.

IGLYO Belçika'da devlete ait olmayan bir sivil toplum örgütü olarak kayıtlıdır. (kuruluş numarası: 808808665).

OII Europe

www.oiiurope.org

OII Avrupa (Organisation Intersex International Europe / Uluslararası İnterseks Örgütü Avrupa), Avrupa'daki insan hakları temelli interseks örgütlerini bir araya toplayan bir şemsiye organizasyondur.

OII Avrupa 2012 yılında, İnsan Hakları Günü'nde (10 Aralık) Stockholm'deki İkinci İnterseks Forumu sırasında kuruldu.

OII Avrupa interseks bireylerin korunması ve Avrupa'da ve dünyada bu bireylerle ilgili insan haklarının tam olarak uygulanması için çalışır. Örgüt, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler'e interseks bireylerin insan hakları konusunda rehberlik sunmakta, yasa yapıcılara, sivil toplum örgütlerine ve kamuya intersekslerin yaşam koşulları ve maruz kaldıkları hak ihlalleri ile ilgili eğitim ve bilgi vermektedir. OII Avrupa, ayrıca kıta çapındaki interseks bireylere, aktivistlere ve organizasyonlara ulaşarak interseks haklarını savunmalarında destek vermekte ve Avrupa'daki hareketi güçlendirmektedir. Örgüt, çalışmalarını uluslararası OII örgütünün özerk bir kolu olarak sürdürüyor.

OII 2003 yılında kuruldu ve o zamandan beri dünyanın farklı bölgelerindeki çalışmalarını ulusal gruplar oluşturarak sürdürdü.

Oll Avrupa'nın hedefleri şunlardır:

- interseks bireyler için insan haklarının, bedensel bütünlük ve kendi kaderini tayin hakkının eksiksiz şekilde uygulanması
- rıza dışı tıbbi ve psikolojik müdahalelerin yasal olarak yasaklanması, tıp profesyonelleri ve diğer profesyonellerin kişi bilgilendirilmiş rıza vermediği sürece cinsiyet özelliklerini değiştirici hiç bir uygulama yapamaması
- interseks bireylerin bilinçlendirilmesi, görünürlük ve tanınırlıklarının artırılması
- cinsiyet çeşitliliklerinin ayrımcılığa karşı koruma kapsamına alınması
- toplumun interseks meseleleri konusunda insan hakları temelinde eğitimi

EPA

www.euparents.eu

EPA Avrupa'da 150 milyondan fazla ebeveyni temsil eden ebeveyn örgütlerini bünyesinde toplar. EPA eğitim politikalarının belirlenmesinde Avrupa çapında anne ve babaların sesinin duyurulması ve güçlendirilmesi için çalışmaktadır. Eğitim alanında EPA anne ve babaların aktif katılımını ve çocukların eğitimindeki önemli rolünün tanınmasını savunur.

EPA anne ve babaların eğitimdeki pek çok alanda katılımını ve işbirliğini şu yollarla desteklemektedir:

- Bültenler, seminer raporları, EPA web sitesi, tartışma forumları gibi EPA yayınlarıyla bilgi toplanması ve yaygınlaştırılması.
- Eğitimde inovasyonun önemini vurgulamak, ilginç ve inovatif eğitim uygulamalarıyla ilgili bilgi yaymak.
- Anne ve babaların katılımını ve eğitimini desteklemek.
- Anne ve babaların eğitim alanına katılımıyla ilgili araştırmaları desteklemek.
- Eğitim alanında çeşitli ortaklarla geniş kapsamlı işbirliği.

Çeviriyi yayınlayan

Orijinal İngilizce versiyona finansal destek veren

Hollanda
Hükümeti

Bu rehber Hollanda Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın ve Avrupa Birliği 2014-2020 Hak Eşitliği ve Vatandaşlık (REC) Programı'nın finansal desteğiyle hazırlanmıştır. Yayının içeriği IGLYO, OII Avrupa ve EPA sorumluluğundadır ve Hollanda Eğitim ve Bilim Bakanlığı ya da Avrupa Komisyonu'nun görüşleri olarak kabul edilemez.